

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie z przesyłką pocztową 2 zł. 75 gr. z odroczeniem do domu 2 zł. 25 gr. Za granicę 5 złotych. Dla odbiorczych niema na miejscu 1 zł. 50 gr. odmana franko. Konto czekowe w Pozn. Kasie Oszczęd. Nr. 61206.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetrowy jednatomowy lub jego miejsce na I kolonce 6 gr. w kolonce II i III kolonce 8 gr. w kolonce IV 10 gr. Brochure ogłoszenia po 85.000 mł. za wiersz. Ogłoszenia w numerach niedzielnym i świątecznym 0.25 proc. drożej.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie w wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10-2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji: CZĘSTOCHOWA, ul. PANNY MARYI Nr. 52. Telefon Nr. 50. Skrzynka pocztowa Nr. 45.

Na zasadzie uchwał Zjazdu Związku Prasy Prowincjonalnej wszystkie komunikaty, zapowiedzi, wzmianki instytucji prywatnych i społecznych podlegają opłacie.

Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Teatr „ODEON” Jeszcze tylko 2 dni!

Tylko wtorek 29 i środa 30 stycznia pozostaje w Częstochowie. **Najwybitniejszy obraz polski**

Diewolnica Miłości

Dramat serca kobiecego w 7 aktach. **00** Początek o 5-ej, 7-ej i 9-ej wieczorem. **00** Ostatnie 2 dni!

WĘGIEL

opałowy i fabryczny
Wyłącznie z kopali głębokich
Dom Przemysłowo-Handlowy
ZDZISŁAW RYLSKI
CZĘSTOCHOWA
Kościuszki, Nr. 49. Telefon L-85

Ku wzmocnieniu sił Inteligencji

Historyk Thierry napisał wielką epeję „stanu trzeciego”, przez co rozumiał warstwę oświeconą i produkującą. Stan trzeci, podług niego, odegrał rolę głównego bohatera historii wyswobodziciela ludu, oświecić: la społeczeństwa.

Zaledwie jednak atrament zaschnął na pracy historyka, wybuchła pierwsza, robotnicza rewolucja w r. 1849 we Francji i wielki myśliciel zawahał się wobec tego zbudzenia się sił stanu czwartego, które starły się z oświeconym mieszczaństwem.

Współcześnie Juljusz Michelet inną metodą badał dzieje postępu i rozwoju przyjaciela Adama Mickiewicza, historyk-poeta, instynktowi ludu wiejskiego przypisał największe zdobycze kultury. Instynkt ten cenil on poniekąd wyżej od oświaty warstw inteligentnych.

Odyby z nauk Thierry'ego i Michelet'a stworzyć syntezę i uzupełnić ją jeszcze współczynnikiem, który Thierry dostrzegł dopiero po napisaniu swej historii — pierwiastkiem pracy robotniczej — mielibyśmy pełne za godnienie współczesne.

Praca intelektualna, instynkt ludowy i znojnny trud robotnika — oto trójwymylnym postępującego naprzód społeczeństwa. Warstwy oświecone, jak

Jeśli pojmuwać stan trzeci tak, jak pojmuwał go Thierry, to ustalić trzeba, że misja tego motoru oświaty i wolności została zlekceważona i niedoceniona.

Nauka ekonomicznej pracy ducha jakby odsadziła od wartości twórczej, opierając gospodarstwo tylko na materialnych siłach. Winę tę ponosi zarówno ekonomia liberalna, jak też tak zwany naukowy socjalizm.

A jednak praca inteligencji nie tylko podnosi duchowo i moralnie człowieka, nietylko dźwiga go wzwyż, ale tak samo rozwija produkcję i mnoży zasoby kapitału, jako zadatki dalszej wytworczosci. Ow duch oświaty powszechnej, który podnosi myślenie człowieka i pozwala mu produkować swadomnie i celowo, duch nauki, fachowego wykształcenia, duch wynalazcy, za kłety w maszynie przez legjon myślicieli i zdobywców, wszystko to żyje w produkcji. działa i posuwa się naprzód w miarę coraz nowych postępów oświaty, techniki, fizyki, chemii.

Nauka i oświata nie jest rzeczą martwą, jak towar, nie da się ułożyć na składnice, nie wymusza swego własnego ciała, choć ten szczerze różdziła swe dary na prawo i lewo.

Thierry nie błądził, gdy warstwę ludzi oświeconych przypisywał zasługę wyzwolenia świata z pał barbarzyństwa i feudalizmu. Inteligencja była za wsze warstwą, która tworzyła dobra ludowe posiadające w organizacji gospodarczej pokąną wartość użytkową, choć nie posiadające w ścisłym znaczeniu wartości wymiennej. Te dobra były właśnie „nadwartością”, z której wszyscy czerpali jako z rzeczy niczyjej.

I oto w tym długim procesie rozwojowym, wśród zamętu handlarzkiego, który stał się cechą kapitalizmu rucz oświatowy i kulturalny, te naturalne sprężyny i jego korona, z dągnięciem zostały przez mechanizm „ekonomiczny.

Inteligencja znalazła się na krańcach upadku. Traci ona wszelką opiekę społeczną. Wśród starcia interesów między kapitałem a pracą jest ona jakby czemś zgoła obojętnym, czemś bez ceny, czemś ujarzmionem nawet przez pracę fizyczną.

Inteligencja znalazła się na krańcach upadku. Traci ona wszelką opiekę społeczną. Wśród starcia interesów między kapitałem a pracą jest ona jakby czemś zgoła obojętnym, czemś bez ceny, czemś ujarzmionem nawet przez pracę fizyczną.

poniżej siły mięsnej i poniżej poziomu towaru.

Najjaskrawiej ilustrują to stosunki powojenne. Inteligencja znalazła się pod największym uciskiem panującego przesilenia gospodarczego. Podatek inflacyjny w krajach o zburzonej walucie wywiera na nią presję o wiele dotkliwszą jeszcze, niż na klasy robotnicze. Obok indywidualnych klęsk, obok głodowych żebraczych płac, rzucanych jakby z łaski nauce, sztuce i

wszystkim wolnym zawodom ściga je los pod innym jeszcze względem. Rozpadają się bowiem w gruzy przybytki nauki, oraz organizacje kulturalne i oświatowe, które z takim mozolem w obronie wiedzy nauki stworzono.

Oto przyczyny, dla których ochro na pracy intelektualnej musi nakoniec stanąć na pierwszym planie zainteresowania społecznego.

St. A. K.

Zapisy na akcje Banku Polskiego

Rozpoczną się w przyszłym tygodniu

Warszawa, Komitet organizacyjny Banku Polskiego odbył w dniu wczorajszym naradę z przedstawicielami związku banków w Polsce, na której ustalono, że banki będą przyjmowały w charakterze pośredników zapisy i wpłaty na akcje Banku Polskiego.

Cała akcja, związana z zapisami, zawierająca wezwanie do zapisu na akcje, będzie ogłoszona w pierwszych dniach przyszłego tygodnia.

Niemiejsi deklaracje dokonywać można już obecnie, a wiadomo komitetowi, że władze Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu uchwały nabyć 10 tysięcy akcji na sumę 1 miliona złotych, władze zaś Polskiego Banku Handlowego w Poznaniu na razie na sumę 100,000 złotych polskich.

—x—

Z tajemnic spisków zamachowych

II oddział Powązkowski „Strzelca” ogniskiem zamachów bombowych. Bagiński i Wieczorkiewicz. Samosąd i zamach na więzienia wojskowe

Warszawa. Wśród szeregu spraw politycznych z ostatniej doby najbardziej sensacyjną i tajemniczą była sprawa zamachu na więzienie wojskowe i uczestnika tego zamachu „szewca” Wasiłewskiego. Obecnie wobec tego, iż śledztwo zostało już zakończone przez policję polityczną, udzielono prasie szereg szczegółów, które można już ujawnić i uchylić rąbek zasłony okrywającej tę tajemniczą sprawę.

W dniu 14 maja 1923 r. na terytorium Powazek został utworzony przez Klemensa Wasiliewskiego, Wojciecha Dąbrowskiego i Mieczysława Krasinśkiego II powązkowski oddział strzelacki. Do oddziału angażowano przeważnie młodzież i wyrostków w wieku 16 — 18 lat, których liczba już w początkach założenia oddziału dochodziła do 200 osób.

W tym oddziale, w którym wzięli udział: Bagiński, Wieczorkiewicz, Samosąd i zamach na więzienia wojskowe

ś. p. profesor Orzecki, zamachy w Krakowie, wysadzenie mostów i t. d. wszystko to było dziełem tychże „strzelców” oraz Bagińskiego i Wieczorkiewicza, osadzonych później na karę śmierci.

Faktem jest stwierdzonym, że Bagiński i Wieczorkiewicz byli w ścisłym kontakcie z 2-gim oddziałem „Strzelca” na Powązkach. Robotą tego oddziału był zamach na więzienie wojskowe przy ul. Dzikiej w celu uwolnienia skazanych.

Po osadzeniu Bagińskiego i Wieczorkiewicza w szeregach spiskowców wynikało pewne zamieszanie i konsternacja. Wahano się co zrobić dalej. Ostatecznie na tajnym posiedzeniu urządzono, aby za wszelką bądź cenę uwolnić z więzienia za pomocą zamachu...

